

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

Swedegrain AB
c/o Lars Barvaeus
Odengatan 106
113 22 STOCKHOLM

Delgivningskvitto

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att anlägga och driva en spannmålsbaserad gluten- och etanolfabrik i Enköping, Enköpings kommun

---

BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Swedegrain AB (556562-5141) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att anlägga och driva en spannmålsbaserad gluten- och etanolfabrik på fastigheterna Kryddgården 13:14, 5:26 och 11:1 i Enköping, Enköpings kommun. Tillståndet omfattar en produktion av högst 3 000 ton gluten per år och högst 11 000 ton (cirka 13 000 m³) etanol per år.

Verksamheten klassificeras enligt bilagan i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med **SNI-kod 15.9-1.1** anläggning för framställning av råsprit genom jäsnings eller destillation, motsvarande mer än 1000 ton ren etanol per år (prövningsnivå B) och **SNI-kod 15.8-2** anläggning för framställning av livsmedelsprodukter, bl.a. gluten, för en produktion av mer än 300 ton men högst 15 000 ton per år (prövningsnivå C).

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor skall verksamheten bedrivas i enlighet med vad Swedegrain AB angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet eller hälsoskydd skall anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten (för närvarande Länsstyrelsen).

2. Vid alla utsläpp av stofthaltig luft skall effektiv stoftavskiljningsutrustning finnas installerad och i drift. Stofthalten efter filter får som riktvärde* inte överstiga 10 mg/m³ normal torr gas.
3. All lossning av spannmål skall ske i en inbyggd mottagningsdel.
4. Trafikerade ytor och andra ytor där risk för förorening av mark finns genom spill eller annat skall hårdgöras.
5. För förebyggande av luktstörningar i omgivningen skall dels avluftningen från fermenteringen ledas genom en skrubber, och dels utsläppen av luktande ämnen från jäst- och glutentork ledas till det närbelägna värmeverket ENA Kraft AB för förbränning.
6. Om luktstörningar uppstår vid närliggande bebyggelse skall åtgärder för att begränsa störningarna vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.
7. Dranken får ej avledas till kommunens avloppsreningsverk.
8. Processavloppsvatten får efter utjämning och pH-justering (pH 6-8 som riktvärde*) avledas till Enköpings reningsverk.
Följande gränsvärde** skall gälla:
BOD₇ 50 ton per år
Följande riktvärden* skall gälla:
Flöde: 4 m³/h (dygnsmedelvärde)
3 m³/h (årsmedelvärde)
BOD₇ 2000 mg/l
Temp 45° C
Ntot 50 mg/l (månadsmedelvärde)
Ptot 11 mg/l (månadsmedelvärde)
9. Om störningar uppstår i Enköpings reningsverk orsakat av processavloppsvatten från Swedegrain AB måste bolaget omedelbart vidta åtgärder för att eliminera störningarna.
10. Kapaciteten i form av behållare för utjämning av avloppsvattenflödet, uppsamlade av produktionsspill, spill i händelse av olyckshändelse behöver utökas i jämförelse med vad som finns angivet i ansökan. Den närmare utformningen skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

11. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet skall begränsas så att inte högre ekvivalent ljudnivå som riktvärde* uppkommer utomhus vid närmaste bostäder än
50 dBA dagtid (kl 07-18) vardagar,
40 dBA nattetid (kl 22-07) och
45 dBA övrig tid.
Ovan angivna värden skall sänkas med 5 dBA enheter om bullret innehåller hörbara tonkomponenter och/eller impulsartat ljud. Den momentana ljudnivån får som riktvärde* ej överstiga 55 dBA nattetid.
12. Lagring och hantering av kemiska produkter och farligt avfall skall ske på ett sådant sätt att spill och eventuellt läckage inte kan förorena omgivningen, dagvattnet eller det kommunala avloppsvattnet. Invallningar skall rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 % av summan av de övriga behållarna. Den närmare utformningen av lagerplatser för etanol skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
13. Avfall av olika slag skall samlas upp och förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Avfallet skall i största möjliga mån återanvändas eller återvinnas.

* Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för bolaget att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

** Med gränsvärde avses ett värde som aldrig få överskridas.

Igångsättningstid

Verksamheten skall ha påbörjats senast den 31 december 2006 annars förfaller tillståndet.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Swedegrain AB från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Swedegrain AB skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll.

Varje år före utgången av den 31 mars ska miljörapporten inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Miljörapporten skall utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2000:13 om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter. Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 6 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

4 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, skall den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Swedegrain AB (nedan kallat Bolaget) har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. MB att anlägga och driva en spannmålsbaserad gluten- och etanolfabrik i Enköping. Ansökan med en miljökonsekvensbeskrivning kom in till Länsstyrelsen den 11 februari 2003.

Bolaget har haft samråd med Länsstyrelsen, med Enköpings kommun och med berörda fastighetsägare. Länsstyrelsen beslutade den 6 juni 2002 enligt reglerna härom i 6 kap. 4 § tredje stycket MB att verksamheten ej kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts i Enköpings Posten och Uppsala Nya Tidning .

Länsstyrelsen har genomfört ett remissförfarande med Naturvårdsverket, Ena Kraft AB samt med Miljö- och byggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Räddningstjänsten och Kommunstyrelsen i Enköpings kommun.

Yttranden har inkommit från Miljö- och byggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Ena Kraft AB och Räddningstjänsten.

Bolaget har fått del av och bemött vad som anförts i yttrandena.

Offentligt sammanträde i ärendet hölls den 1 oktober 2003.

Bolaget har fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och har kommit in med erinringar i vissa avseenden.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

5 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

BOLAGETS TALAN

Bolaget begär tillstånd att anlägga och driva en spannmålsbaserad gluten- och etanolfabrik på fastigheten Kryddgården 13:14 samt att lagra etanol på fastigheten Kryddgården 5:26 och att uppföra en anläggning för omvänd osmos på fastigheten Kryddgården 5:26 alternativt Kryddgården 11:1, allt i Enköpings, Enköpings kommun.

Fabriken planeras för en årsproduktion av 13 000 m³ etanol och 3 000 ton gluten ur cirka 30 000 ton spannmål. Som biprodukt fås cirka 1 300 ton torkad foderjäst och koncentrerad drank som kan användas till bland annat djurfoder och gödsel. Produktionen kommer att bedrivas under 24 timmar per dygn och 7 dagar i veckan. Antalet produktionsdagar kommer att uppgå till 330 dagar per år. Stopp kommer att göras för semester, underhåll och diskning av anläggningen. Därtill kan komma ofrivilliga stopp. Ena Krafts personal (20 personer) kommer att svara för driften av anläggningen.

Lossning av spannmål sker i en mottagningsficka, varifrån det matas vidare till ett mellanlager innan det går vidare till kvarnen för malning till mjöl. Mjölfraktionen går sedan vidare till glutenframställningen. Den erhållna stärkelselösningen samt fraktionen av större partiklar från kvarnen går vidare till etanolproduktionslinjen. Denna innehåller följande steg – likvifiering, försockring, fermentering, destillering och absolutering. Etanolen lagras i cisterner (400 m³) för vidare transport till kund.

För mediaförsörjning och mediasystem, innefattande process- och kylvatten, ånga och avledning av avloppsvatten och condensat, planeras samverkan med Ena Kraft AB/Värmeverket och Enköpings kommun Teknikförvaltningen. För produktionen behövs vatten, cirka 15m³/h, under normal drift. Vidare behövs ånga, cirka 10 ton/h plus el motsvarande en förbrukning på 10 GWh/år. Dessutom tillkommer en del hjälpkemikalier.

Emissionerna är i första hand följande:

- avloppsvatten innehållande organiskt material
- drank från mäskkolonnerna
- damm från hanteringen med spannmål och foder
- koldioxid från fermenteringen
- torkluft från jästtork, glutentork, jästankar innehållande luktande ämnen
- buller från kvarn, kompressorer, fläktar och transporter.

Transporter

Inkommande transporter till fabriken avser huvudsakligen spannmål och tillsatsvaror, 2-3 bilar per dygn. Uttransport av etanol kommer att ske från tankanläggningen i anslutning till värmeverket. Gluten transporteras på bil från torrlager vid fabriken, 1-2 bilar /dygn. Till värmeverket går det vintertid cirka 40 transporter/dygn. Tillskottet av transporter till och från området bedöms som försumbart och de bedöms inte heller att påverka den ekvivalenta ljudnivån. Däremot kan enstaka fordonsrörelser nattetid orsaka maximala ljudnivåer som kan vara störande. Bolaget kommer därför att styra den egna tunga trafiken till främst dagtid.

Transporterna av farligt gods sker på vägar som är hänvisade för denna typ av transporter. Övriga tunga transporter sker på samma vägar som flisbilarna till värmeverket använder. När Österleden är färdigbyggd kommer denna att vara angiven transportväg för tunga transporter inklusive farligt gods.

Buller

Buller alstras i produktionsanläggningen av kvarnen, fläktarna och transportörerna samt av transporterna till och från anläggningen. Den del i fabriken som kan ge upphov till buller bedöms i första hand vara kvarnenheten som därför kommer att byggas in.

Utsläpp till vatten

För avloppsvatten finns tre olika system, ett för sanitärt vatten, ett för processavloppsvatten och ett för dagvatten.

Processavloppsvattnet utgörs av luttervatten från destilleriet, spillvatten från golvavlopp och diskning av systemet (CIP- Cleaning in place), tätningsvatten från pumpar och avblödning av kylvatten.

Processavloppsvattnet innehåller bl. a. fibrer, fett, kolhydrater och protein från vete, ättiksyra och acetaldehyd samt spår av etanol. Man planerar att avleda processavloppsvattnet till kommunens avloppsreningsverk. Mängden uppskattas med god säkerhetsmarginal till cirka 8-10 m³/h. Bolaget avser dock att installera, prova och utvärdera omvänd osmos för rening av dranken och föra tillbaka det renade vattnet till processen igen. Man avser i projekteringen att även förbereda anslutning av delströmmar av processavloppsvattnet till denna anläggning. Om denna teknik visar sig fungera kan den uppskattade avloppsvattenmängden reduceras till 3 m³/h.

Innan avloppsvattnet avleds samlas det upp i en bufferttank för pH-justering och utjämning av flödet. Tanken kan även fungera som fördröjningsmagasin i händelse av spill vid olycka. Utjämningskapaciteten kommer att utökas jämfört med det ursprungliga förslaget som innebar en cistern på 50 m³.

Dagvattnet från hustak och mark avleds via det befintliga dagvattensystemet med Enköpingsån som recipient. För att undvika att dagvatten blir förorenat kommer alla tankar med flytande innehåll att invallas så att inneslutningen rymmer volymen av den största tanken + 10 %. Alla kemikalier som behövs för processen lagras inomhus i värmeverkets förråd.

Lokalt omhändertagande av dagvatten är svårt att genomföra dels på grund av att ytan idag är hårdgjord och dels på grund av att materialet under asfalten består av lera.

Dranken

Dranklösningen som uppkommer i processen avses att hanteras separat i ett slutet system. Dranken 10-15 m³/h kommer att pumpas till en anläggning med omvänd osmos inklusive förmodligen ytterligare filter och filterpress för att på så sätt få en sådan vattenkvalitet på det renade avloppsvattnet att det kan återgå till processen. Den uppkoncentrerade dranken som uppgår i det mest gynnsamma fallet till 2,4–3,5 m³/h avses att lagras en kort tid innan transport till mottagare. Om det finns avsättning för dranken som djurfoder behövs ingen uppkoncentrering utan den kan användas direkt som våtdrank.

Utsläpp till luft

Utsläpp som kommer att ske till luften är främst koldioxid från jäsningsprocessen, doftande ämnen från jäst- och glutentorken och flyktiga organiska ämnen från blandnings- och jäsningsstank samt från lagring och hantering av etanol.

Den koldioxid (8 000 ton/år) som bildas under jäsningsprocessen är av förnyelsebart ursprung och tillför inget nettotillskott till atmosfären. Koldioxiden tvättas i scrubber före avledning.

En lätt doft av ”bryggeri/bageri” uppstår främst från jäst och glutentorkningen. Den samlade torkluften kommer att avledas till förbränning i värmeverket, varefter den släpps ut i värmeverkets skorsten som är 55 meter hög. Därmed avlägsnas eventuella luktproblem. Etanolfabriken liksom värmeverket räknar med några veckors driftstopp per år för underhåll, vilket måste samordnas i tiden. I samband med uppstart och enstaka kortvariga stopp kan det bli nödvändigt att under en kort tid avleda torkluft via etanolfabrikens skorsten. Tillgängligheten till värmeverkets panna är i princip 100 %-ig eftersom så länge etanolfabriken är i

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

behov av ånga, dvs. kunna producera etanol, så måste förbränning ske i värmeverkets panna.

Luktproblem uppkommer då dranken lagras längre tid eller om indunstning sker med hjälp av t.ex. en tork. För att undvika luktproblem kommer den koncentrerade dranken att lagras i slutna cisterner under kort tid för att förhindra nedbrytning. Avluftningen från cisternerna kommer pga. den korta lagringstiden inte att ge några luktproblem. Skulle ändå så vara fallet kan förberedelser göras för att återföra luften från lagringscisternerna till värmeverkets förbränning. Frakten ut till mottagare ska göras med täta transporter.

Bolaget anser ej att en anläggning för återföring av förträngd luft från tankbilar och cisterner i syfte att minimera diffusa utsläpp av etanol är skälig. De utsläpp av etanol som kan uppkomma från anläggningen kan uppskattas till några ton per år. Etanol är lättnedbrytbar och den atmosfäriska reaktiviteten är låg. Kostnaden för en rening/gasåterföringsanläggning kan uppskattas till mer än en miljon kr.

Damm och stoft

Det damm, stoft och partiklar som alstras härrör främst från mottagningsstation för spannmål, renseri, kvarn, torkar, transportörer och utlastningsstationen för foderjäst. Mottagningsstationen förses med väderskydd i övrigt byggs dammande delar av anläggningen in och förses med en aspirationsanläggning som förses med filter. Samtliga filter dimensioneras för en utgående stofthalt på 10 mg/Nm³ torr luft.

YRKANDEN OCH ÅTAGANDEN

Bolaget begär tillstånd enligt miljöbalken till att bedriva den i ansökan beskrivna verksamheten samt att tillståndsbeslutet får verkställas omedelbart utan hinder om talan mot beslutet. Bolaget föreslår att följande riktvärden ska gälla för verksamheten:

1. Om inte annat följer av övriga villkor nedan skall verksamheten - inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar och andra störningar i omgivningen - bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt antagit och åtagit sig i ärendet.
2. Utsläpp till luft av stoft från dammande moment såsom mjöl- och spannmålshanteringen får inte överskrida 10 mg/Nm³ torr gas som riktvärde.
3. För förebyggande av luktstörningar i omgivningen skall dels avluftningen från fermenteringen ledas genom en skrubber, och dels utsläppen av luktande ämnen från jäst- och glutentork i möjligaste mån ledas till det närbelägna värmeverket ENA Kraft AB för förbränning.

4. Processavloppsvatten, utom dranken, och sanitärt avloppsvatten från Bolagets anläggningar leds till Enköpings reningsverk.
5. För det vatten som avleds till Enköpings reningsverk skall följande riktvärden gälla:
  - Volym: 10 m³/h Maxflöde
  - 5 m³/h Årsmedelvärde
  - pH 6,5-11
  - Temp < 45° C
  - Ntot < 50 mg/l
  - Ptot < 11 mg/lMöjlighet till utjämning av flöden i form av magasin eller dylikt skall anordnas.
6. Industriområdet skall vara invallat på ett sådant sätt att spillvatten kan tas om hand och vid behov ledas till kommunens reningsverk. Dagvatten från tak- och markytor får utledas via dagvattensystemet.
7. Trafikerade ytor och andra ytor där risk för förorening av mark finns genom spill eller annat skall hårdgöras.
8. Kemikalier skall lagras på hårdgjorda ytor i låsta förråd och hanteras så att risk för läckage till mark eller dagvattennätet minimeras.
9. Bullret från verksamheten skall begränsas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för externt buller vid nyetablerad industri kan innehållas.
10. Uppkommet hushållsavfall skall omhändertas enligt kommunens anvisningar. Från anläggningen förutses inget miljöfarligt avfall av betydelse uppstå. Damm från filter, sten från rensriet samt övrigt industriellt avfall är bolagets kostnadsansvar och planeras att omhändertas genom bolagets försorg.
11. Det är bolagets ansvar att dranken renas och omhändertas. Med riktvärde avses här ett värde som om det överskrids medför en skyldighet för bolaget att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

YTTRANDEN

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att tillstånd kan lämnas under förutsättning att

1. Lukt, damm/stoft, buller- eller andra störningar inte emitteras till omgivningen och de omkringboende på ett sätt som kan befaras medföra olägenhet av icke oväsentlig betydelse för närmaste boende och omgivningen i övrigt.
2. Verksamheten rimligen inte medför några ökade störningar i förhållande till vad de pågående verksamheterna vid Sv. Lantmännens siloanläggning, ENA Kraft AB:s värmekraftverk samt kommunens reningsverk medför vid och omkring hamnområdet.

Kan ovanstående inte infrias fullt ut avstyrks lokaliseringen på Kryddgården.

Tekniska nämnden beslutar att under förutsättning att Teknikförvaltningens angivna förutsättningar beträffande avloppsreningen uppfylls tillstyrker Tekniska nämnden att föreslagen etanolfabrik etableras. Teknikförvaltningen anför följande: Anslutningen är möjlig enligt de allmänna bestämmelserna för brukande av Enköpings kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA). I 19 § ABVA finns angivet att VA-verket kan medge utsläpp till den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som ej i oväsentlig mån har annan sammansättning än hushållspillvatten. Angivna belastningar är dock för stora.

I den tekniska beskrivningen har angetts en vattenförbrukning på 15 m³/h, vilket utan några problem kan levereras av Vatten och renhållningsverken.

I de beräkningar som redovisats innehåller processavloppsvattnet en BOD₇-halt på 2 000 mg/l eller 100 ton BOD₇/ år. Normalt hushållspillvatten har en BOD₇-halt på cirka 250 mg/l.

Enköpings avloppsreningsverk har tillstånd på 30 000 personekvivalenter och har idag en belastning som motsvarar cirka 23 000 personekvivalenter. Om avloppsreningsverket belastas med avloppsvatten innehållande ytterligare 100 ton BOD₇/ år kan denna belastning innebära motsvarande 27 500 personekvivalenter.

BOD₇-halten från processavloppsvattnet måste reduceras ytterligare och inte överstiga 1 000 mg/l för att anslutas till Enköpings reningsverk. Restprodukten drank kan ej omhändertas av VA-verket.

Räddningstjänsten tillstyrker ur brandskyddssynpunkt etableringen under förutsättning att skydds- och beredskapsåtgärder vidtages enligt 43 § räddningstjänstlagen, att riskanalys genomföres och att säkerhetsplan upprättas.

AB Enköpings Värmeverk och ENA Kraft AB ser positivt på en etablering av etanolfabrik enligt ansökan förutsatt att AB Enköpings Värmeverk och ENA Kraft AB får leverera den ångenergi som processen efterfrågar till för våra bolag acceptabla villkor.

Under framtagandet av denna ansökan har AB Enköpings Värmeverk och ENA Kraft AB ställt sig villiga att leverera ånga, tillhandahålla mark, tillhandahålla drift-, underhåll- och administrativa tjänster.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

11 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

En förutsättning för att leverera föreslagen energi i form av ånga är att etanolfabriken etableras i närheten av ENA Kraft AB.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Miljö- och byggnadsnämndens synpunkter

Bolagets bedömning är att verksamheten rimligen inte kommer att ge upphov till störningar i form av lukt, damm /stoft eller buller som kan medföra olägenhet av någon betydelse för närmast boende och omgivningen i övrigt. Bolaget har föreslagit att utsläppet av stoft inte skall överskrida 10 mg/Nm³ torr gas som riktvärde. Detta kommer att innehållas genom att renseri- och kvarnenheten byggs in och förses med en filterförsedd aspirationsanläggning. Lossning av spannmål kommer att ske under väderskydd.

När det gäller utsläpp av luktande ämnen vill Bolaget betona att det vid liknande anläggningar i landet främst är torkning av drank som gett upphov till luktproblem. Någon sådan torkning kommer ej att ske vid Bolagets anläggning. Som en extra säkerhetsåtgärd kommer utgående luft från foderjästtorken och glutentorken på Swedegrain AB:s anläggning att ledas till Värmeverket och förbrännas. Etanolfabriken kommer att vara beroende av ångleveranser från Värmeverket och kan därför ej drivas då Värmeverket står stilla, varför planerade underhåll måste samordnas.

Hanteringen av drank bedöms inte medföra några luktproblem för omgivningen. Lagring av dranken kommer att ske i en sluten cistern. Uppehållstiden i cisternen kommer att vara kort och därmed hinner ingen nedbrytning med åtföljande luktproblem att ske. Utrustning för lagring och utlastning av dranken kommer att uppföras på ett område som ligger bortom själva fabriken, sydväst om reningsverket och mer än 500 m från närmaste bostadsbebyggelse.

Det enda som rimligen kan ge upphov till lukt i Swedegrains fall är utsläppet från själva jäsningen. Utsläppet bedöms dock inte orsaka någon nämnvärd störning. Utsläppet består till största delen av koldioxid, men innehåller även en del etanol och kommer av den anledningen att renas i en skrubber. Om utsläppet mot förmodan skulle ge upphov till störande lukt kan även detta flöde ledas till Värmeverket för förbränning.

Bullret från verksamheten kommer att begränsas så att Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller vid nyetablerad industri innehålls, Transporterna till området bedöms att öka marginellt med cirka 5 tunga transporter per dygn.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

12 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

Det finns flera fördelar med den av bolaget förespråkade lokaliseringen på Kryddgården 13:14. Framförallt ger denna lokalisering Bolaget en möjlighet att använda befintliga resurser i form av etablerad anläggning för energiproduktion. Värmeverket använder sig av förnybara bränslen och har åtagit sig leverera den ångenergi som Bolaget behöver. Tack vare närheten till Värmeverket kommer Bolaget även att kunna leda luktande utsläpp till Värmeverket. Inom området befintliga byggnader kommer också att återanvändas. Kryddgården är detaljplanerat och avsatt som industrimark av Enköpings kommun. Bolaget gör bedömningen mot bakgrund av ovanstående att den föreslagna lokaliseringen är den som lämpar sig bäst för etablering.

Tekniska nämndens synpunkter

Vid reningsverket finns redan idag nödvändig utrustning, kapacitet och kunskap att rena Bolagets avloppsvatten. Bolaget anser därför att det är rimliga ur både miljömässig och ekonomisk synvinkel är att reningsverket hjälper till med rening av vattnet. Bolaget bedömer dock att man kan pressa ned årsmedelflödet till 3m³/h och därmed halvera mängden BOD₇. Detta innebär att ytterligare utjämningskapacitet och/eller ytterligare reningssteg behöver byggas. Att minska halten bedöms som svårare men det är mängden BOD₇ som är intressant för reningsverket.

Innan anslutning till reningsverket görs kommer en åtgärdsplan för hantering av avloppsvatten vid eventuella överskridanden att tas fram.

Räddningstjänstens yttrande

Bolaget har för avsikt att i dialog med Räddningstjänsten genomföra en riskanalys och utarbeta en säkerhetsplan för verksamheten.

OFFENTLIGT SAMMANTRÄDE

På sammanträdet som hade annonserats i Enköpingsposten och på kommunens hemsida hade representanter för miljö- och byggnadsnämnden, miljö- och stadsbyggnadskontoret, teknikförvaltningen (VA- verket), Ena Kraft AB, Värmeverket, LRF, allmänheten (2 st), Enköpingsposten och Uppsala Nya Tidning infunnit sig.

På mötet redogjorde bolaget för projektet och för olika alternativ till att ta hand om den drank som uppstår. Omvänd osmosanläggning är ett alternativ till rening av dranken. Även fast denna teknik är oanvänd i Sverige så används den på liknande anläggningar i North Dakota och Brasilien.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

13 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

VA-verkets representant förtydligade sin syn på avloppsvattnets innehåll av BOD₇. Den viktigaste för reningsverket är att mängden BOD₇ per år från Bolaget inte blir för hög, maximalt 50 ton per år är vad reningsverket klarar för att ha en marginal till villkoren i det egna tillståndet. Det innebär att Bolaget måste minska flödet in till verket alternativt att minska halten BOD₇ i vattnet.

Bolaget menar att en reduktion av flödet in till verket är genomförbart genom att rena en del av luttervattnet i osmosanläggningen och att utöka utjämningskapaciteten för det processavloppsvatten som ledas till reningsverket.

Det framkom även att etableringen strider mot den nuvarande detaljplanen gällande byggnadshöjden inom delar av planen. Bolaget har blivit lovad att detaljplanen ska ändras vad gäller bygghöjden och ett detaljplaneavtal med Enköpings kommun är också upprättat.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör anläggning för framställning av råsprit genom jäsning eller destillation motsvarande mer än 1 000 ton ren etanol per år, **SNI-kod 15.9-1.1**, tillståndspliktig verksamhet som prövas av länsstyrelsen (prövningsnivå B). Vidare utgör anläggning för framställning av bland annat gluten för en produktion av mer än 300 ton men högst 15 000 ton per år, **SNI-kod 15.8-2**, anmälningspliktig verksamhet som prövas av den kommunala nämnden (prövningsnivå C).

Enligt 21 kap. 3 § jämfört med 19 kap. 3 § MB får ärenden enligt balken handläggas gemensamt om de har samma sökande och avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra. Om en länsstyrelse prövar ett sådant ärende, får en ansökan i ett annat sådant ärende göras hos länsstyrelsen, även om ärendet annars skulle ha prövats av en kommun.

Glutentillverkningen är enligt vad som anförts ovan anmälningspliktig verksamhet som prövas av kommunen. I detta fall hör glutentillverkningen så nära ihop med etanoltillverkningen att de båda verksamheterna bör handläggas och prövas i ett sammanhang. Länsstyrelsen handlägger och prövar därför båda dessa verksamheter gemensamt.

Miljöbalkens mål och de allmänna hänsynsreglerna Lokalisering

Enligt 2 kap. 4 § första stycket MB skall för verksamheten väljas en plats som är lämplig med tanke på balkens mål. Platsen skall väljas så att ändamålet kan

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

14 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Mark, vatten och fysisk miljö i övrigt skall användas så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning med material, råvaror och energi tryggas och återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Den föreslagna lokaliseringen medför att verksamheten kommer att fungera som en integrerad del av värmeverket och i nära anslutning till avloppsreningsverket. På angränsande fastighet ligger även Sv. Lantmännens siloanläggning. Verksamheten kommer att inrymmas i delvis befintliga lokaler inom ett område som är avsett för industriändamål.

I Plats för arbete (AR 1995:5) anges som riktvärden för skyddsavstånd för förbränningsanläggningar i den storlek som finns i området cirka 400 - 500 meter. Samma riktvärde för det befintliga reningsverket är cirka 1 000 meter. Något riktvärde för etanolfabriker finns ej men verksamheten har en viss likhet med bryggier som har en riktvärde på cirka 400 meter och med kafferosterier som har ett riktvärde på 200 meter.

Lagring av etanol av den mängd som det här är fråga om (400 m³) skall enligt Räddningstjänsten ha ett skyddsavstånd på 50 meter.

Inom 400 metersradien omkring etanolfabriken finns befintliga bostadshus med cirka 450 boende. Med ett förverkligande av bostadsbyggnadsplaner inom fastigheterna Munksundet så kan det komma att bo 650 – 700 personer inom influensområdet. I närområdet ligger också Klosterparken och Hamnmagasinet som rymmer restaurang och utställningslokaler. Dessa platser är under sommaren välbesökta.

De miljökonsekvenser som skulle kunna orsaka olägenheter för människors hälsa är främst lukt, damm/stoft och buller. Länsstyrelsen konstaterar att etanolfabriken kommer att ligga mitt i ett område som är avsatt som industriområde och som är omgivet av verksamheter som kan ge upphov till liknande störningar till omgivningen. Det speciella luktproblem som denna typ av verksamhet befaras kunna ge upphov till – besvärande lukt från torkning av drank - är inte aktuell i detta fall eftersom man ej kommer att bedriva någon sådan verksamhet. Några problem av de befintliga anläggningarna har inte påvisats och Länsstyrelsen bedömer att risken för att olägenheter skall uppstå som små med tanke på det sätt den planerade verksamheten kommer att bedrivas och med de åtagande bolaget gjort beträffande skyddsåtgärder för att förhindra att dessa problem uppstår.

Hushållningsbestämmelser

Området för lokaliseringen är inte av riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken. Markområdet är mest lämpat för industriell verksamhet. Verksamhet kommer till stor del att kunna bedrivas i befintliga lokaler och olika funktioner såsom våg, driftcentral etc. kommer med tanke på närheten till värmeverket att kunna samordnas. Värmeverket kan leverera ångenergi och el och kan återta luft med luktande ämnen och överskottsvärme till fjärrvärmenätet. Användandet av marken för etanolproduktion medför från allmän synpunkt en god hushållning i enlighet med 1 kap. 1 § MB.

Miljö kvalitetsnormer

Verksamheten medför inte att någon miljö kvalitetsnorm överträds.

Planförhållanden

Området, stadsdelen Kryddgården, omfattas av detaljplan för värmeverks- och industriändamål antagen av kommunfullmäktige i Enköpings kommun den 23 juni 1993. För att anpassa planförhållandena även till nu aktuell verksamhet ändrades detaljplanen genom Miljö- och byggnadsnämndens i Enköpings kommun beslut den 2 december 2003, § 399. Efter ändringen strider den planerade verksamheten inte mot detaljplanen.

Motivering av villkor

All lossning av spannmål skall ske i en inbyggd mottagningsdel.

Det är klara fördelar med att ha inbyggda mottagnings- och leveransstationer. Damm och stoft riskerar därmed inte att spridas med vinden och orsaka olägenheter i närområdet. I det aktuella fallet så vistas en hel del människor i hamnområdet och i närliggande park. Damm och stoft som annars skulle hamna på den asfalterade ytan förhindras också att vid regn föras vidare via dagvattenbrunnar till Enköpingsån. Därmed förhindras även risk för lukt från dagvattenbrunnarna och transport av syreförbrukande material till Enköpingsån.

För förebyggande av luktstörningar i omgivningen skall dels avluftningen från fermenteringen ledas genom en skrubber, och dels utsläppen av luktande ämnen från jäst- och glutentork ledas till det närläggna värmeverket ENA Kraft AB för förbränning. Om luktstörningar uppstår vid närliggande bebyggelse skall åtgärder för att begränsa störningarna vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten. Luktproblematiken har varit en central punkt i prövningen av ärendet med tanke på närheten till befintliga och planerade bostäder i området och med vetskapen om att luktproblematiken är särskilt besvärlig. Problemet kan vara svårt och kostsamt att komma tillrätta med när det väl en gång uppstått. Det speciella luktproblem som denna typ av verksamhet befaras kunna ge upphov till – besvärande lukt från

torkning av drank - är inte aktuell i detta fall eftersom man ej kommer att bedriva någon sådan verksamhet. Även om risken för att olägenheter ska uppstå bedöms vara liten är det viktigt att anläggningen konstrueras för att från början minimera risken för utsläpp av luktande ämnen. Sålunda skall avluftningen från fermenteringen ledas genom en skrubber och luktande ämnen från jäst- och glutentork ledas till det närbelägna värmeverket ENA Kraft AB för förbränning. I samband med uppstart och enstaka kortvariga stopp kan det emellertid bli nödvändigt att under en kort tid avleda torkluft via etanolfabrikens skorsten. Skulle luktproblem mot förmodan uppstå i omgivningen är bolaget skyldig att vidta åtgärder i samråd med tillsynsmyndigheten.

Dranken får ej avledas till kommunens avloppsreningsverk. Övrigt processavloppsvatten får avledas efter utjämning och pH-justering (pH 6-8 som riktvärde*) till Enköpings reningsverk.

Följande gränsvärde skall gälla:

BOD₇ 50 ton per år

Följande riktvärden skall gälla:

Flöde: 4 m³/h (dygnsmedelvärde)

3 m³/h (årsmedelvärde)

BOD₇ 2000 mg/l

Temp 45° C

Ntot 50 mg/l (månadsmedelvärde)

Ptot 11 mg/l (månadsmedelvärde)

Av Tekniska nämnden/ Teknikförvaltningens yttrande framgår att dranken inte kan tas emot av VA-verket. Enköpings avloppsreningsverk har tillstånd att behandla avloppsvatten motsvarande 30 000 personekvivalenter (pe). Idag har man en belastning som motsvarar cirka 23 000 pe. Om verket tar emot ytterligare 100 ton BOD₇/år innebär det en belastning motsvarande 27 500 pe. Teknikförvaltningen föreslår ett maxflöde på 4 m³/h och att pH-värdet får variera mellan 6-8 samt att halten totalkväve och totalfosfor uttrycks som månadsmedelvärden. Av de synpunkter som framkom från Teknikförvaltningen vid det offentliga sammanträdet så är mängden inkommande BOD₇ per år den parameter som är mest kritisk för det kommunala reningsverket. 50 ton/ år är vad man kan acceptera.

Den av bolaget föreslagna halten på 2 000 mg/l BOD₇ är hög men mängden avloppsvatten 3 m³/h som enligt åtagandena i genomsnitt kommer att avledas till det kommunala avloppsreningsverket är <1% av medelflödet in till verket. En liknande anläggning uppvisar halter av BOD₇ i utgående processavloppsvatten på mellan 1 000–2 000 mg/l. Den föreslagna halten BOD₇ får därför accepteras enligt

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

17 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

Länsstyrelsens uppfattning. Bolaget anser att det är bättre att uttrycka maxflödet som dygnsmedelvärde. Länsstyrelsen delar Bolagets uppfattning härvidlag.

Kapaciteten i form av behållare för utjämning av avloppsvattenflödet, uppsamlande av produktionsspill, spill i händelse av olyckshändelse behöver utökas i jämförelse med vad som finns angivet i ansökan. Den närmare utformningen skall ske i samråd med tillsynsmyndigheten

På grund av reningsverkets begränsade kapacitet att ta emot avloppsvatten från bolaget krävs att avloppsvattenflödet till verket begränsas från i snitt 5 m³/h till 3 m³/h. För att uppnå detta krävs förutom rening av en del av luttervattnet i osmosanläggningen även att man bygger upp en större utjämningskapacitet i form av slutna behållare. Av erfarenhet från andra anläggningar så finns även ett behov av reservkapacitet för oförutsedda händelser. Utformningen och vilka volymer som behövs kommer att tas fram i projekteringsskedet varför detta bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Buller från verksamheten inklusive transporter

I redovisningen av hur många transporter som verksamheten kommer att generera är något underskattad med tanke på att transportbehovet vad gäller drankhanteringen inte är medräknad. Länsstyrelsen bedömer dock att det inte kommer att påverka villkoret för buller.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Bolaget har genom sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivning visat vilka olägenheter som verksamheten kan orsaka på människors hälsa och miljön. Genom de villkor som är satta samt vad bolaget i övrigt har åtagit sig i ärendet kommer bolaget att utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, förhindra och motverka att verksamheten medför sådana skador och olägenhet på människors hälsa och miljön.

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att om föreskrivna villkor iakttas så går verksamheten att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markområdet samt med den för området gällande planen. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Stockholms tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga 1.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

18 (18)

2003-12-11

Dnr: 551-2088-03

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga 2.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagits länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöszakknigg. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Mona J-Åkerström, miljöenheten.

Roger Gustafsson

Ing-Marie Askaner

BILAGA

1. Hur man överklagar
2. Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Atrax Energi AB, Box 30192, 104 25 Stockholm
Kommunstyrelsen i Enköpings kommun, 745 80 Enköping
Miljö- och byggnadsnämnden i Enköpings kommun, 745 80 Enköping
Tekniska nämnden i Enköpings kommun, 745 80 Enköping
Räddningstjänsten, Enköping-Håbo, V Ringgatan 6, 745 31 Enköping
AB Enköpings Värmeverk, Box 910, 745 25 Enköping
ENA Kraft AB, Box 910, 745 25 Enköping